

TÜRKCENİN MATEMATİĞİ

10.SINIF EDEBİYAT 1.DÖNEM 1.YAZILI SORULARI

ADI:

PUAN:

SOYADI:

1. Türk edebiyatının ana dönemlerini yazınız, aşağıda verilen şiirin hangi döneme ait olduğunu döneme ilişkin bilgilerle açıklayınız.

ALP ER TUNGA SAGUSU

Alp Er Tunga öldi mü?

Issız ajun kaldı mu?

Ödlek öçin aldı mu?

Emdi yürek yırtılır.

2. Kazanım: A.2.11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasal, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

2.Aşağıda Ömer Seyfettin'in Pembe İncili Kaftan adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

- Madem ki bu bir fedakârlıktır, ücretle olmaz. Karşılıksız olur. Devlete karşı ücretle yapılacak bir fedakârlık, ne olursa olsun, gerçekte kişisel bir kazançtan başka bir şey değildir. Ben maaş, makam, ücret filan istemem... Karşılık beklemeden bu hizmeti görürüm. Koşulum budur!

- Ama oğlum, bu nasıl olur? Onun elçisi çok ağır giyinmişti. Atları, hizmetkârları kusursuzdu. Bizim elçimizin atları, hizmetkârları, giysileri daha gösterişli, daha ağır olmalı... Bunlar için mutlaka hazineden sana birkaç bin altın vereceğiz. .

Muhsin Çelebi döndü. Önüne baktı. Sonra başını kaldırdı:

- Hayır, dedi, hazineden bir pul almam. Gerekli göz alıcı muhteşem takımlı atları, süslü hizmetkârları ben kendi paramla düzeceğim. Hatta...

Sadrazam gözlerini açtı.

- ... Hatta sırtıma Şah İsmail'in ömründe görmediği ağır bir şey giyeceğim.

- Ne giyeceksin?

- Sırmakeş Toroğlu'ndaki, kumaşı Hint'ten, harcı Venedik'ten gelme, "Pembe İncili Kaftan"ı alacağım.

- Ne... O kadar parayı nereden bulacaksın, oğlum?

Sadrazamın şaşmaya hakkı vardı. Bir ay önce tamamlanan, üzeri ender bulunur pembe incelerle işlemeli bu kaftanın ününü İstanbul'da duymayan yoktu. Vezirler, elçiler,

padişaha armağan etmek için Toroğlu'na başvurdukça, o fiyatını artırıyordu. Muhsin Çelebi bu ünlü kaftanı nasıl alacağını anlattı.

Bu parçada millî ve manevi değerlerimizden hangisi öne çıkmaktadır? Parçadan hareketle açıklayınız.

3. Kazanım: A.2.5. Metnin olay örgüsünü belirler. A.2.6. Metnin şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.

A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

Aşağıda Sait Faik Abasıyanık'ın Semaver adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Sabah ezanı okundu.

-Kalk yavrum, işe geç kalacaksın.

Ali nihayet iş bulmuştu. Bir haftadır fabrikaya gidiyordu. Anası memnundu. Namazını kılmış, duasını yapmıştı. İçindeki Cenab-ı Hak'la beraber oğlunun odasına girince uzun boyu, geniş vücudu ve çok genç çehresi ile rüyasında makineler, elektrik pilleri, ampuller gören, makine yağları sürünen ve bir dizel motoru homurtusu işiten oğlunu evvela uyandırmaya kıyamadı. Ali işten çıkmış gibi terli ve pembe idi.

Halıcıoğlu'ndaki fabrikanın bacası kafasını kaldırmış, bir horoz vakarıyla sabaha, Kâğıthane sırtlarında beliren fecr-i kâzibe bakıyordu. Neredeyse ötecekti.

Ali nihayet uyandı. Anasını kucakladı. Her sabah yaptığı gibi yorgani kafasına büsbütün çekti. Anası yorgandan dışarıda kalan ayaklarını gıdıkladı. Yataktan bir hamlede fırlayan oğluyla beraber tekrar yatağa düştükleri zaman bir genç kız kahkahasıyla gülen kadın mesut sayılabilirdi. Mesutları çok az bir mahallenin çocukları değil miydiler? Anasının çocuğundan, çocuğun anasından başka gelirleri var mıydı? Yemek odasına kucak kucağa geçtiler. Odanın içini kızarmış bir ekmek kokusu doldurmuştu. Semaver, ne güzel kaynardı! Ali semaveri, içinde ne ızdırap ne grev ne de kaza olan bir fabrikaya benzetirdi. Ondan yalnız koku, buhar ve sabahın saadeti istihsal edilirdi. Sabahleyin Ali'nin bir semaver, bir de fabrikanın önünde bekleyen salep güğümü hoşuna giderdi. Sonra sesler.

Bu parçadaki zaman ve mekân unsurlarının nasıl ele alındığını ve kahramanın kişisel özelliklerinin olay akışını nasıl etkilediğini açıklayınız.

4.

Kazanım: A.2.16. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

Bu, her gece uykusunda kendini kurtarmak için birçok gemilerin pupa yelken geldiğini gören zavallı, eski bir Türk forsasıydı. Esir olalı kırk seneden ziyade geçmişti. Otuz yaşında dinç, levent, kuvvetli bir kahramanken Malta korsanlarının eline düşmüştü. Yirmi sene onların kadirgalarında kürek çekti. Yirmi sene iki zincirle iki ayağından rutubetli bir

geminin dibine bağlanmış yaşadı. Yirmi senenin yazları, kışları, rüzgârları, fırtınaları, güneşleri onun granit vücudunu eritemedi. Zincirleri küflendi, çürüdü, kırıldı. Yirmi sene içinde birkaç defa halkalarını, çivilerini değiştirdiler. Fakat onun çelikten daha sert adaleli bacaklarına bir şey olmadı. Sadece abdest alamadığı için üzüldü. Daima güneşin doğduğu tarafı soluna alır, gözlerini kibleye çevirir; beş vaktini gizli gizli, işaretle eda ederdi. Elli yaşına gelince korsanlar onu "Artık iyi kürek çekemez!" diye çıkarıp bir adada satmışlardı. Efendisi bir çiftçiydi. On sene kuru ekmekle onun yanında çalıştı. Allah'a çok şükreliyordu. Çünkü artık, bacaklarından mihli değildi. Abdest alıyor, tam kiblenin karşısına geçiyor, unutamadığı ayetlerle namaz kılıyor, dua edebiliyordu. Bütün ümidi memleketine, Edremit'e, kavuşmaktı. Otuz sene içinde hiçbir an ümidini kesmedi. "Öldükten sonra dirileceğime nasıl inanıyorsam elli yıl esirlikten sonra da memleketime kavuşacağıma öyle inanırım." derdi.

Bu parçadaki filimsileri belirleyerek türlerini yazınız. Bu filimsilerden birini farklı bir cümlede kullanınız.

5. Kazanım: A.2.13. Metni yorumlar. B.1. Farklı türlerde metinler yazar.

Aşağıda Dede Korkut Hikâyeleri'nden bir parça verilmiştir.

Meğer hanım, Oğuz'da Duha Koca oğlu Deli Dumrul derlerdi bir er var idi. Bir kuru çayın üzerine bir köprü yaptırmıştı. Geçenden otuz üç akçe alırdı. Geçmeyenden (...) kırk akçe alırdı. Bunu niçin böyle ederdi? Onun içindir ki, benden deli, benden güçlü er var mıdır ki çıksın benimle savaşa derdi. Benim erliğim, bahadırılığım, cilasunluğum, yiğitliğim Rum'a, Şam'a gitsin, duyulsun derdi.

Bu hikâyeyi temaya uygun olarak devam ettiriniz.

6. Aşağıdaki cümlelerde yazım yanlış olan kelimelerin altını çiziniz.

- * Codex Cumanicus Kuzey Türk'çesiyle yazılmış eserlerdendir.
- * Kumaşın iyisi bana rastgeldi.
- * Ne o Rüstem, sabah sabah, hayır ola?
- * Elif görse mertek zanneden kişilerin ah ü vahını bile sınıfsal eser sayabilir, göklere çıkarabilir.

*** Bolu'lu hanımların yemekleri dillere destandır.**

7. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadelerin hangilerinde düzeltme işaretinin kullanımı doğrudur?

* Türklerin İslâmiyet’i kabulüyle birlikte eserlerinde yenilikler olmuştur.

* Dede Korkut Hikâyeleri 13 hikâyeden oluşmaktadır.

* Dede Korkut Hikâyeleri toplumsal ve dinî değerleri günümüze aktarmıştır.

* Gazete idaresinde biriken edebî mecmuaların yapraklarını karıştırıyorum.

8. Aşağıdaki cümlelerde yer alan virgüllerin kullanım amaçlarını tespit ediniz.

*

Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller Dillenmiş ağızlarda tutuk dilli gönüller

*Umduk, bekledik, düşündük.

* Şimdi, efendiler, müsaade buyurursanız, size bir sual sorayım.

* *Akşam, yine akşam, yine akşam, Göllerde bu dem bir kamış olsam!*

* Adana’ya yarın gideceğim, dedi.

* *Bu gece, eğlenceleri içlerine sinmedi.*

* *Sayın Başkan, Sevgili Kardeşim,*

Değerli Arkadaşım,

*Falih Rıfkı ATAY, *Tuna Kıyıları*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1938.

* *Peki, senin dediğin olsun.*